

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ
ВІДНОСИН

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
УКРАЇНИ

методичні вказівки до вивчення дисципліни
для студентів, які здобувають освітній ступінь
«Магістр» за спеціальністю 292 «Міжнародні
економічні відносини»

Кропивницький - 2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ
ВІДНОСИН

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
УКРАЇНИ

методичні вказівки до вивчення дисципліни
для студентів, які здобувають освітній ступінь
«Магістр» за спеціальністю 292 «Міжнародні
економічні відносини»

Затверджено на засіданні кафедри
міжнародних економічних відносин,
Протокол № 4 від 25 жовтня 2017р.

Кропивницький -2017

Міжнародна економічна діяльність України. Методичні вказівки до вивчення дисципліни для студентів спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини" / Укладач: Стежко Н.В., д.е.н., професор, Сухомлин М.О., к.е.н., доцент. — Кропивницький: ЦНТУ, 2017. — 58 с.

Відповідальний за випуск: Стежко Н.В.. д.е.н., професор.

Рецензент: Миценко І.М., д.е.н., професор.

Вступ

Сучасні економічні відносини України знаходяться в стані переходу до нової системи організації міжнародних економічних відносин. Вони пов'язані з пошуком шляхів ефективного інтегрування у світове господарство, з відновленням стійких торгових зв'язків з іншими країнами світу, із забезпеченням захисту своїх національних інтересів в умовах глобалізації перетворень.

Зростання ролі та значення міжнародної економічної діяльності України пов'язано з поглибленням процесів інтернаціоналізації, транснаціоналізації виробництва та капіталу, необхідністю спільного розв'язання учасниками світового співтовариства економічних проблем.

Діяльність підприємств України на зовнішньому ринку як самостійно господарюючих суб'єктів сприяє адаптації економіки до системи світогосподарських відносин, формуванню економіки відкритого типу.

Взаємодія фірм, корпорацій з іншими країнами активно розвивається, що призводить до виникнення потреб у знаннях щодо специфіки міжнародної економічної діяльності.

Дисципліна «Міжнародна економічна діяльність України» є складовою частиною підготовки економістів широкого профілю.

В курсі «Міжнародна економічна діяльність України» аналізуються передумови та особливості зовнішньоекономічної діяльності країни, а також охоплює всі сфери підприємницької діяльності та економічної політики України.

Метою навчальної дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України» є отримання студентами певних теоретичних знань в сфері міжнародної економічної діяльності України та її регулятивного забезпечення.

Задачами вивчення дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України» є розкриття на теоретичному рівні сутності й особливостей міжнародної економічної діяльності, форм і

методів міжнародного торговельного, інвестиційного та валютно – фінансового співробітництва, оволодіння принципами регулювання міжнародної економічної діяльності та оцінка стану, ефективності та перспектив участі України в інтеграційних процесах.

**1. Тематичний план вивчення дисципліни
«Міжнародна економічна діяльність України»**

№ п/ п	Назва теми
1.	Сутність та особливості міжнародної економічної діяльності України
2.	Україна в системі міжнародної торгівлі товарами
3.	Особливості міжнародної торгівлі послугами в Україні
4.	Міжнародне пряме та портфельне інвестування
5.	Україна в системі міжнародних валютно – фінансових операцій
6.	Розвиток науково – технічних зв'язків в Україні
7.	Процеси трудової еміграції та імміграції в Україні
8.	Регулювання міжнародної економічної діяльності в Україні
9.	Інтеграція України у світову економіку

2.Зміст дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України» по темах

Тема 1: Сутність та особливості міжнародної економічної діяльності України

- 1.Сутність, принципи та класифікація об'єктів та суб'єктів міжнародної економічної діяльності.
- 2.Форми міжнародної економічної діяльності України.
- 3.Розвиток міжнародної економічної діяльності в системі відкритої економіки України.

Міжнародна економічна діяльність являється цілісною системою господарських зв'язків між національними економіками різних країн, суб'єктами господарювання, міжнародними організаціями. Вона має характерні взаємозв'язки, закономірності та інтереси, які пов'язані з використанням переваг міжнародного співробітництва, поділу праці та факторного розміщення.

Важливу роль в міжнародній економічній діяльності відіграють її об'єкти та суб'єкти. Об'єктами виступають: товар-продукт, товар-послуга, капітали та трудові ресурси. В міжнародній економічній діяльності України беруть участь різнотипні та різнорівневі суб'єкти, які мають принципово різні цілі. У зв'язку з цим міжнародна економічна діяльність опосередковується численними формами співробітництва різних країн, виробничих, торговельних, комерційних контактів, які виходять за межі окремих держав, а також засобів регулювання зазначених контактів з боку національних та міжнародних інституцій. Ці форми відповідають характеру традиційної спеціалізації, яка пов'язана із досягнутими рівнями економічного розвитку та розміщення факторів виробництва. Тому при підготовці до семінарського заняття слід особливої уваги надати вивченню наступних питань: сутність та принципи міжнародної економічної діяльності; класифікація об'єктів та

суб'єктів; дослідження правових режимів для іноземних суб'єктів господарської діяльності; форми міжнародної економічної діяльності України: міжнародна торгівля товарами, міжнародна торгівля послугами, транскордонний рух капіталів, міжнародний кредит, міжнародна міграція робочої сили, міжнародні валютно-фінансові відносини, міжнародне співробітництво у виробничих та науково-технічних сферах, участь у діяльності міжнародних економічних організацій, спільне розв'язання економічними засобами глобальних проблем розвитку; розвиток міжнародної економічної діяльності в системі відкритої економіки України.

Семінарське заняття

1. Сутність та принципи міжнародної економічної діяльності України.
2. Класифікація об'єктів міжнародної економічної діяльності України.
3. Суб'єкти міжнародної економічної діяльності України.
4. Розвиток міжнародної економічної діяльності в Україні.

Тести для самоперевірки

1. Наявність права суб'єктам добровільно вступати у зовнішньоекономічні зв'язки у будь – яких формах передбачено:
  - а) Принципом захисту інтересів суб'єктів ЗЕД;
  - б) Принципом свободи зовнішньоекономічного підприємництва;
  - в) Принципом верховенства закону;
  - г) Вірні відповіді а) та б);
  - д) Немає правильної відповіді.
2. Об'єктами МЕДУ виступають:
  - а) Товари, капітал, сировина;
  - б) Капітал, товари, робоча сила;
  - в) Трудові ресурси, міжнародний кредит, товар – послуга;
  - г) Інвестиції, послуги, трудові ресурси.
3. Суб'єктами МЕД на мікрорівні виступають:

- а) Товар-послуга, товар-продукт, капітал, трудові ресурси;
- б) Фізичні особи, спілки, акціонерні та господарські товариства;
- в) Фізичні, юридичні особи та їх об'єднання, спільні підприємства, структурні одиниці іноземних суб'єктів;
- г) Вірні відповіді б) та в).

4. Знайдіть вірну відповідь:

1. Загальнодержавні	1. Міністерство економіки з питань європейської інтеграції,
2. Координаційні	Національний банк, Міністерство фінансів, Державний митний комітет;
3. Галузеві	2. Президент, Верховна Рада, Кабінет Міністрів;
4. Територіальні	3. Обласні, районні, сільські ради та відповідні виконавчі органи влади;
5. Спеціалізовані функціональні	4. Різноманітні інститути та організації, які у своїй діяльності керуються національними інтересами, підтримуючи національних учасників міжнародного співробітництва.
	5. Міністерства та відомства України, які в межах своєї компетенції здійснюють регулювання міжнародного співробітництва галузевих виробничо-комерційних структур;

5. Іноземні суб'єкти господарської діяльності мають обсяг прав, преференцій та пільг щодо мит, податків та зборів, якими користується або буде користуватися іноземний суб'єкт господарської діяльності будь-якої іншої держави – це:

- а) Спеціальний режим;
- б) Національний режим;

- в) Режим найбільшого сприяння;
- г) Управлінський режим;
- 6. Політика, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності товарів, до виробництва яких залучаються іммігранти за рахунок скорочення витрат, що призводить до підвищення темпів зростання економіки, стимулюванню внутрішнього сукупного попиту з боку мігрантів – це:
  - а) Політика рееміграції;
  - б) Еміграційна політика;
  - в) Політика найбільшого сприяння.
  - г) Політика Імміграції;
- 7. Становлення економічних відносин між державами на засадах визнання стандартів світового ринку, дотримання законів вільної конкуренції на засадах спільного економічного співробітництва та ефективного використання переваг національної економіки країн у міжнародному поділі праці та виробничому кооперуванні – це:
  - а) Система відкритості економіки на макрорівні;
  - б) Система відкритої економіки;
  - в) Риси відкритості економіки;
  - г) Всі відповіді вірні.

Самостійна робота

1. Вплив міжнародної економічної діяльності на національну економіку.
2. Міжнародна економічна діяльність як фактор розвитку конкурентоспроможності промисловості України.

Література:

2; 5; 6; 12; 14; 20; 26; 37; 38; 46; 51; 56.

Тема 2: Україна в системі міжнародної торгівлі товарами

- 1.Класифікаційні ознаки міжнародної торгівлі товарами.
- 2.Регулювання та обмеження експортно – імпорتنих операцій.
- 3.Динаміка зовнішньої торгівлі товарами України.

Міжнародна торгівля товарами відкриває країнам та споживачам доступ до товарів, виробництво яких є для них не типовим, дає можливість підвищити ефективність господарювання завдяки спеціалізації. Міжнародна торгівля представляє сферу міжнародних товарно-грошових відносин, специфічну форму обміну продуктами праці (товарами і послугами) між продавцями і покупцями різних країн. Міжнародна торгівля являє собою сукупність зовнішньої торгівлі всіх країн світу. Під терміном «зовнішня торгівля» розуміють торгівлю будь-якої країни з іншими країнами, що складається з оплачуваного ввозу (імпорту) та вивозу (експорту) товарів. В загальному вигляді міжнародні операції, які пов'язані з товарною торгівлею, поділяються на два основні типи: купівля – продаж товарів та товарообмінні операції. Вони мають свої специфічні особливості та власну структуру. Тому при вивченні теми необхідно звернути увагу на дослідження таких питань: сутність міжнародної торгівлі товарами, її типологія та класифікаційні ознаки; особливості регулювання та обмеження експортно – імпорتنих операцій; аналіз динаміки зовнішньої торгівлі товарами в Україні.

Тести для самоперевірки

1. Компенсаційні угоди це:
  - а)Зобов'язання експортера закупити або улаштувати закупівлю третьою стороною товарів імпортера на суму, що складає визначений процент, який заздалегідь обумовлюється, від його власних поставок;

б) Експортер погоджується закупити в країні імпортера товари на суму, що складає визначену частку від суми експортного постачання, причому така частка найчастіше перевищує 100%;

в) Продавець погоджується одержати оплату частково або цілком у виді постачань товарів покупцеві відповідно до товарних списків, що оформляється, як правило, одним контрактом. На відміну від бартеру тут кожен партнер виставляє рахунок за свої постачання в грошовій формі;

г) Експортер передає свої фінансові зобов'язання по зустрічній закупівлі третій стороні, як правило, спеціалізованій товарній фірмі;

д) Немає правильної відповіді.

2. Авансові закупівлі це:

а) Зобов'язання експортера закупити або улаштувати закупівлю третьою стороною товарів імпортера на суму, що складає визначений процент, який заздалегідь обумовлюється, від його власних постачань;

б) Експортер погоджується закупити в країні імпортера товари на суму, що складає визначену частку від суми експортного постачання, причому така частка найчастіше перевищує 100%;

в) Продавець погоджується одержати оплату частково або цілком у виді постачань товарів покупцеві відповідно до товарних списків, що оформляється, як правило, одним контрактом. На відміну від бартеру тут кожен партнер виставляє рахунок за свої постачання в грошовій формі;

г) Експортер передає свої фінансові зобов'язання по зустрічній закупівлі третій стороні, як правило, спеціалізованій товарній фірмі;

д) Немає правильної відповіді.

3. Угоди типу «офсет» це:

а) Зобов'язання експортера закупити або улаштувати закупівлю третьою стороною товарів імпортера на суму, що складає визначений процент, який заздалегідь обумовлюється, від його власних постачань;

б) Експортер погоджується закупити в країні імпортера товари на суму, що складає визначену частку від суми експортного постачання, причому така частка найчастіше перевищує 100%;

в) Продавець погоджується одержати оплату частково або цілком у виді постачань товарів покупцеві відповідно до товарних списків, що оформляється, як правило, одним контрактом. На відміну від бартеру тут кожен партнер виставляє рахунок за свої постачання в грошовій формі;

г) Експортер передає свої фінансові зобов'язання по зустрічній закупівлі третій стороні, як правило, спеціалізованій товарній фірмі;

д) Немає правильної відповіді.

4. Угоди типу «світч» це:

а) Зобов'язання експортера закупити або улаштувати закупівлю третьою стороною товарів імпортера на суму, що складає визначений процент, який заздалегідь обумовлюється, від його власних постачань;

б) Експортер погоджується закупити в країні імпортера товари на суму, що складає визначену частку від суми експортного постачання, причому така частка найчастіше перевищує 100%;

в) Продавець погоджується одержати оплату частково або цілком у виді постачань товарів покупцеві відповідно до товарних списків, що оформляється, як правило, одним контрактом. На відміну від бартеру тут кожен партнер виставляє рахунок за свої постачання в грошовій формі;

г) Експортер передає свої фінансові зобов'язання по зустрічній закупівлі третій стороні, як правило, спеціалізованій товарній фірмі;

д) Немає правильної відповіді.

5. Угода «експлуатаційної компенсації» це:

а) операції зустрічних поставок, створення однією країною в іншій промислових потужностей і компенсація витрат з боку останньої відповідною продукцією;

- б) передбачає пропорційний розподіл виробленої продукції між учасниками промислових компенсаційних операцій, частка, яка відшкодовується як плата за контрактними зобов'язаннями, становить 20 – 40 %;
- в) структура, котра здійснювала введення промислового об'єкта, сама експлуатує його, отримуючи його відповідну компенсацію, після чого об'єкт передається замовникові;
- г) перепродаж продукції або організація її збуту третій стороні, в тому випадку, коли структура, яка була виконавцем, підрядником під час створення промислового об'єкта, не заінтересована в такому отриманні продукції;
- д) Немає правильної відповіді.

Самостійна робота

1. Процес та система укладання міжнародних контрактів в Україні.
2. Розвиток товарообмінних операцій МЕДУ.

Література:

2; 5; 6; 10; 17; 20; 26; 37; 38; 48; 50; 56.

Тема 3: Особливості міжнародної торгівлі послугами в Україні

1. Сутність міжнародної торгівлі послугами, їх види та класифікація.
2. Динаміка розвитку торгівлі послугами в Україні.
3. Сучасні тенденції розвитку світового ринку послуг.

Міжнародна торгівля послугами протягом останніх десятиліть є надзвичайно динамічною сферою розвитку світового господарства. Наприкінці ХХ ст. обсяги експорту послугами провідних ринкових країн зростали вдвічі швидше за обсяги товарного експорту. Ключовим фактором зростання обсягів міжнародної торгівлі послугами, їх диверсифікації стали

поширення інформаційних технологій і попит на продукти комп'ютерного виробництва. Прискореному розвитку сфери послуг сприяє те, що більшості з її секторів притаманна вища норма прибутку, відносно коротші строки окупності інвестицій порівняно з багатьма «товарними» секторами виробництва. Відтак інколи відбувається навіть перелив ресурсів, і передусім капіталів та робочої сили, зі сфери матеріального виробництва до сфери послуг.

За умов аграрного суспільства сектор послуг займав найменший сегмент ринку, близько 5—10 %. Пізніше, з переходом до етапу індустріального суспільства, відбулося значне зменшення частки аграрного сектору на основі перетворення на домінуючий промислового сектору, а також абсолютного та відносного зростання сектору послуг. Важливою ознакою такого стану суспільства, яке раніше характеризували як «постіндустріальне», а тепер — «інформаційне», є дедалі більше переважання саме сектору послуг. Тому при підготовці до семінарського заняття слід особливої уваги надати вивченню наступних питань: сутність міжнародної торгівлі послугами та її сучасні тенденції розвитку, види та класифікація ринку послуг; аналіз динаміки розвитку торгівлі послугами в Україні.

Семінарське заняття

1. Сутність, види та класифікація міжнародної торгівлі послугами.
2. Основні компоненти системи міжнародної торгівлі послугами.
3. Тенденції розвитку ринку послуг в Україні.
4. Україна в системі транспортних послуг.
5. Перспективи розвитку туризму в Україні.

Тести для самоперевірки

1. Згідно класифікації послуг за Світовим банком до факторних послуг відносяться:
  - а) Транспортні, туристичні, страхові, банківські послуги;

- б) Рух капіталів, робочої сили й інших компонентів та інструментів процесу виробництва;
  - в) Транспортні, туристичні, страхові, банківські послуги та інструменти виробничого процесу;
  - г) Всі відповіді вірні;
  - д) Немає правильної відповіді.
2. Щодо міжнародної класифікації послуги, що пов'язані з інвестиціями та виробничою кооперацією, поділяють на:
- а) транспортні послуги, технічне обслуговування, страхування;
  - б) зв'язок, будівництв, обслуговування виробничого обладнання;
  - в) передавання технологій, готельні послуги, професійні послуги;
  - г) інформаційні послуги, особисті, культурні, рекреаційні послуги;
  - д) Всі відповіді вірні;
  - е) Немає правильної відповіді.
3. До структури транспортних комунікацій в Україні входять такі види транспорту:
- а) залізничний, автомобільний, морський, річковий;
  - б) автомобільний, морський, річковий, авіаційний;
  - в) залізничний, автомобільний, авіаційний, космічний, трубопровідний;
  - г) автомобільний, річковий, авіаційний, трубопровідний;
  - д) вірні відповіді а) та г);
  - е) вірної відповіді немає.
4. Найбільша частка торгівлі послугами в Україні, яка складає близько 40 % від загального обсягу експорту припадає на:
- а) США;
  - б) Канаду;
  - в) Росію;
  - г) Німеччину;
  - д) Францію;
  - е) Вірної відповіді немає.
5. Основними партнерами імпорту послуг в Україну є країни:

- а) Росія, США, Китай;
- б) США, Японія, Польща;
- в) Швеція, Кіпр, США;
- г) Великобританія, Німеччина, Росія;
- д) Вірні відповіді в) та г).
- е) Вірної відповіді немає.

6. _____ комплексна процедура, яка передбачає розробку нових ділових процесів у фірмі або підприємстві шляхом радикального перепроєктування існуючих процесів.

7. Система регулювання світового ринку послуг функціонує на таких рівнях:

---

8. _____ Надання замовнику технологій для будівництва та експлуатації об'єктів, розроблення проектів.

9. Процес надання консультаційних послуг при підготовці і здійсненні проекту – це:

- а) Консалтинг;
- б) Будівельний інжиніринг;
- в) Інжиніринг;
- г) Лізинг;
- д) Вірної відповіді немає.

10. _____ це цілеспрямована дія економічного змісту, результат якої виражається в термінах споживної вартості та проявляється як задоволення конкретної потреби людини.

Самостійна робота

- 1. Місце та роль інформаційних послуг в економіці України.
- 2. Україна в системі міжнародних транспортних послуг.
- 3. Перспективи розвитку туризму в Україні.
- 4. Лізингові операції в міжнародній економічній діяльності України.

Література:

2; 5; 6; 11; 15; 20; 26; 37; 38; 48; 50; 51; 56.

Тема 4: Міжнародне пряме та портфельне інвестування

1. Сутність прямого та портфельного інвестування, їх класифікація та принципи формування
2. Етапи формування інвестиційного процесу
3. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні
4. Оцінка інвестиційної діяльності України за відповідний період.

Одним з пріоритетних напрямів економічної політики держави є згідно з Господарським кодексом України діяльність, спрямована на створення господарюючим суб'єктам необхідних умов для залучення і концентрації коштів на потреби розширеного відтворення основних засобів виробництва, а також забезпечення ефективного і відповідального використання цих коштів і здійснення контролю за ним, тобто інвестиційна політика.

Кардинальні зміни суспільно-економічного устрою держави вимагають проведення структурних реформ у всіх галузях економіки. Це зумовлює необхідність залучення відповідних майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект. Такі цінності мають назву інвестицій.

Інвестиції являють собою грошові, майнові, інтелектуальні цінності, які вкладають в об'єкт підприємств та інших видів діяльності з метою отримання прибутку. Їх вкладають в основні фонди (споруди, машини, устаткування) та оборотні фонди. Існують як реальні так і фінансові інвестиції. Які мають свої відповідні особливості та види. Тому при підготовці до семінарського заняття слід особливої уваги надати вивченню наступних питань: сутність прямого та портфельного інвестування, класифікація та принципи формування прямого та портфельного інвестування; етапи формування інвестором інвестиційного портфелю; особливості правового регулювання

інвестиційної діяльності в Україні; аналіз оцінки інвестиційної діяльності України за відповідний період.

Семінарське заняття

- 1.Пряме інвестування в системі міжнародної економічної діяльності України.
- 2.Сутність портфельного інвестування в міжнародній економічній діяльності України та його класифікація.
- 3.Принципи формування інвестиційного портфелю цінних паперів в Україні.
- 4.Заходи стимулювання припливу іноземних інвестицій в Україну.
- 5.Етапи формування інвестиційного портфелю в Україні.
- 6.Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні.
- 7.Оцінка інвестиційної діяльності України.

Тести для самоперевірки

- 1.Інвестиції в основні фонди та нематеріальні активи України для розвитку та удосконалення виробничої діяльності підприємства – це:
  - а) Прямі фінансові інвестиції в Україну;
  - б) Фінансові інвестиції;
  - в) Реальні інвестиції в Україну;
  - г) Портфельні фінансові інвестиції в Україну;
  - д) Боргові цінні папери;
  - е) Вірної відповіді немає.
- 2.Вкладання капіталу в Україну з метою отримання довгострокового економічного інтересу на місці його розміщення, що забезпечує контроль над об'єктом розміщення капіталу – це:
  - а) Прямі інвестиції в Україну;
  - б) Портфельні інвестиції в Україну;
  - в) Інвестиції в акціонерні цінні папери;
  - г) Реальні інвестиції в Україну;
  - д) Боргові цінні папери;

е) Вірної відповіді немає.

3. Частка прямого інвестора в доходах вітчизняного підприємства з іноземними інвестиціями, нерозподілена в якості дивідендів і не переведена прямому інвестору – це:

- а) Внутрішньокорпоративні перекази капіталу;
- б) Реінвестування прибутку;
- в) Вкладання за кордон власного капіталу;
- г) Реальні інвестиції в Україну;
- д) Боргові цінні папери;
- е) Вірної відповіді немає.

4. Договір, який дає покупцеві право купувати або продавати в Україні певний цінний папір або товар за фіксованою ціною після закінчення визначеного терміну або на певну дату – це:

- а) Варант;
- б) Ф'ючерс;
- в) Своп;
- г) Опціон;
- д) Акція;
- е) Вірної відповіді немає.

5. Обов'язкові для виконання стандартні короткострокові контракти на купівлю чи продаж певного цінного паперу, валюти або товару в Україні за певною ціною на певну дату в майбутньому – це:

- а) Варант;
- б) Ф'ючерс;
- в) Своп;
- г) Опціон;
- д) Акція;
- е) Вірної відповіді немає.

6. Цінний папір, що закріплює права його власника на одержання частини прибутку товариства у вигляді дивідендів і на участь в управлінні товариством, а також на частину майна під час ліквідації підприємства – це:

- а) Варант;
- б) Ф'ючерс;

- в) Своп;
- г) Опціон;
- д) Акція;
- е) Вірної відповіді немає.

7. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні регулюється:

- а) Нормами Господарського кодексу України;
- б) Законом України «Про інвестиційну діяльність»;
- в) Законом України «Про лізинг»;
- г) Законом України «Про інноваційну діяльність»;
- д) Всі відповіді вірні;
- е) Вірної відповіді немає.

8. Вивчення окремих видів цінних паперів для формування ефективного інвестиційного портфелю передбачає процес:

- а) Вибору інвестиційної політики;
- б) Формування портфелю цінних паперів;
- в) Аналіз ринку цінних паперів;
- г) Управління портфелем цінних паперів;
- д) Оцінка ефективності портфелю цінних паперів;
- е) Вірної відповіді немає.

9. Інвестиційна діяльність, що здійснюється на території України з метою створення нових і відтворення діючих основних фондів, в які вкладаються кошти – це:

- а) Інноваційна діяльність;
- б) Корпоративна форма інвестування;
- в) Акціонерна форма інвестування;
- г) Капітальне будівництво;
- д) Портфельні інвестиції в Україну;
- е) Вірної відповіді немає.

10. Необхідність підтримувати частку швидко реалізуючих активів в портфелі не нижче рівня, який необхідний для задоволення попиту корпорації в грошових коштах передбачає:

- а) Принцип достатньої ліквідності;
- б) Принцип диверсифікації;
- в) Принцип консервативності;

г) Принцип зниження рівня оподаткування;

д) Принцип інвестиційної політики;

е) Вірної відповіді немає.

11. _____ - це грошові, майнові, інтелектуальні цінності, які вкладають в об'єкт підприємств та інших видів діяльності з метою отримання прибутку.

12. _____ – це сукупність всіх фінансових активів у вигляді цінних паперів, якими володіє акціонерне товариство (чи будь-який інший інвестор) для досягнення своєї мети.

13. _____ - це суб'єкти інвестиційної діяльності, які приймають рішення про вкладення власних, позичкових і залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування.

14. _____ - це комплекс організаційних, технічних і правових заходів, спрямованих на створення умов, які сприяють збереженню інвестицій, досягненню цілей внесення інвестицій, ефективної діяльності об'єктів інвестування та реінвестування в межах території України.

Самостійна робота

1. Вплив лізингу на підвищення ефективності малого бізнесу.

2. Особливості формування інвестиційної політики України.

Література:

2; 5; 6; 12; 14; 19; 20; 26; 35; 37; 38; 46; 47; 51; 56.

Тема 5: Україна в системі міжнародних валютно-фінансових операцій

1. Особливості функціонування міжнародної валютно-фінансової системи.

2. Міжнародний кредит і світовий ринок позичкових капіталів

3. Участь України в міжнародних валютно-фінансових організаціях.

Важливою функціональною складовою сучасної економічної структури світу є міжнародна валютно-фінансова система. В умовах розширення у світі ринкових відносин роль цієї суто економічної сфери світового господарського життя незмірно посилюється, збільшуються масштаби та обсяги міжнародних фінансово-кредитних операцій, зростає кількість суб'єктів валютно-фінансових відносин, з'являються нові міжнародні та регіональні валютно-кредитні організації.

За оцінками, річний обсяг міжнародних фінансових операцій у 10-15 разів перевищує масштаби світової торгівлі, тобто складає приблизно 150 трлн. дол. США.

Міжнародну валютно-фінансову систему складають два головні грошові блоки: резервні національні валюти та наднаціональні валюти.

Фінансові ринки виконують життєво важливу функцію в економічній системі — вони спрямовують заощадження, що йдуть в основному від домогосподарств, до тих об'єктів (індивідуальних чи інституціональних), які потребують ресурсів, що перевищують їх поточні прибутки.

Більшість ресурсів акумулюються фінансовими ринками для забезпечення інвестиційної діяльності фірм та урядів. Потоки капіталів через фінансові ринки можуть бути згрупованими як ринок валют (грошовий ринок) та ринок капіталів.

Тому при вивченні теми необхідно звернути увагу на дослідження таких питань: сутність та ознаки міжнародної валютно-фінансової системи, особливості фінансового та валютного ринків, суб'єкти валютного ринку, класифікація структури валютного ринку, сутність та види валютних операцій; поняття міжнародного кредитного ринку та основні функції кредиту і його класифікація, сутність та характерні особливості ринку цінних паперів, особливості експорту капіталу та його основні види; участь України в міжнародних валютно-фінансових організаціях та їх роль в економіці країни.

Тести для самоперевірки

1. Сукупність правових відносин грошового характеру, які виникають між його учасниками в процесі купівлі-продажу фінансових активів під впливом попиту та пропозиції на позичковий капітал – це:
  - а) Грошова система;
  - б) Фінансовий ринок;
  - в) Валютний ринок;
  - г) Кредитний ринок;
  - д) Ринок капіталів;
  - е) Вірної відповіді немає.
2. Сфера економічних відносин, які проявляються в здійсненні операцій з купівлі-продажу іноземної валюти та розміщення тимчасово вільних валютних коштів, а також операцій з інвестування валютного капіталу – це:
  - а) Грошова система;
  - б) Фінансовий ринок;
  - в) Валютний ринок;
  - г) Кредитний ринок;
  - д) Ринок капіталів;
  - е) Вірної відповіді немає.
3. Ринок капіталів поділяється :
  - а) На кредитний ринок та ринок цінних паперів;
  - б) На світовий ринок, регіональний ринок, національний (валютний) ринок;
  - в) На конверсійні та депозитно-кредитні операції;
  - г) На первинний та вторинний ринки;
  - д) Вірної відповіді немає.
4. Безоплатна передача суб'єктами одних країн суб'єктам інших товарів і послуг виробничого та побутового призначення – це:
  - а) Фірмовий кредит;
  - б) Фінансовий кредит;
  - в) Матеріальна допомога;
  - г) Комерційний кредит;
  - д) Вірної відповіді немає.

5. Угоди між двома і більше національними ринками, відповідно до яких банки різних торговельних центрів взаємодіють один з одним – це:

- а) Роздрібна торгівля в системі валютних центрів;
- б) Міжнародна торгівля в системі валютних центрів;
- в) Оптова міжбанківська торгівля в системі валютних центрів;
- г) Брокерські угоди в системі валютних центрів;
- д) Вірної відповіді немає.

6. За типами угод відповідно до строків валютний ринок поділяється на:

- а) Ринки вільного курсоутворення, ринки з валютними обмеженнями та валютним регулюванням;
- б) Ринок з одним режимом, з кількома режимами;
- в) На світовий ринок, регіональний ринок, національний ринок;
- г) На ринок поточних операцій, ринок строкових операцій;
- д) Вірної відповіді немає.

7. Одностороннє надання валютних коштів на певний термін на умовах повернення та сплати відсотків за визначеною відсотковою ставкою – це:

- а) Кредит;
- б) Конверсійні операції;
- в) Комерційні кредити;
- г) Фінансові кредити;
- д) Фірмовий кредит;
- е) Вірної відповіді немає.

8. Кредити, що пов'язані з зовнішньоторговими операціями:

- а) Фінансові;
- б) Фірмові;
- в) Конверсійні;
- г) Рамбурсні;
- д) Вірної відповіді немає.

9. Контракти агентів валютного ринку щодо купівлі-продажу та надання позик в іноземній валюті на певних умовах, у певний момент часу – це:

- а) Валютні операції;
- б) Операції банків між собою за свій рахунок;
- в) Операції банків між собою за рахунок клієнтури;
- г) Торгівля банків зі своїми клієнтами;
- д) Вірної відповіді немає.

10. _____— це юридична особа, яка від свого імені випускає цінні папери та приймає на себе виконання обов'язків, визначених умовами їх випуску.

11. _____— це світова телекомунікаційна мережа, яка об'єднає міжнародну валютно-фінансову систему в органічну цілісність та надає їй відчутних рис глобального характеру.

12. _____ - це переміщення капіталу між країнами у пошуку більш вигідної сфери їх застосування.

13. _____ - це надання коштів у вигляді безоплатного кредиту чи безвідшкодного фінансування суб'єктами одних країн суб'єктам інших країн для здійснення певних соціально-економічних та технічних проєктів.

14. _____— це ринок, що обслуговує випуск (емісію) і первинне розміщення цінних паперів.

15. _____— це традиційна форма кредитування експорту, при якій експортер надає кредит іноземному покупцеві (імпортеру) у формі відстрочки платежу.

Самостійна робота

1. Особливості функціонування банківської системи України.

2. Вдосконалення фінансового обслуговування банками ЗЕД України.

Література:

2; 5; 6; 10; 17; 20; 26; 33; 34; 37; 38; 48; 50; 51; 56.

Тема 6: Розвиток науково – технічних зв'язків в Україні

1. Сучасні тенденції міжнародного руху технологій.
2. Регулювання науково – технічної діяльності в Україні.
3. Типи науково – технічних зон в Україні.
4. Міжнародна економічна діяльність України в умовах сучасного НТП.

Міжнародний рух технологій в товарній формі відомий з початку XX ст., однак формування світового ринку технологій припадає на другу половину 60-х років. Саме в цей час обсяг міжнародних комерційних операцій з технологіями перевищив масштаби національного обміну. Міжнародна економічна діяльність з приводу розвитку технологій пов'язана з експортом-імпортом науково-технічних знань, за якими закріпилися терміни «технологічний обмін, передача або трансферт».

Розвиток науки і техніки є визначальним фактором прогресу суспільства, підвищення добробуту його членів, їх духовного та інтелектуального зростання. Цим зумовлена необхідність пріоритетної державної підтримки розвитку науки як джерела економічного зростання і невід'ємної складової національної культури та освіти, створення умов для реалізації інтелектуального потенціалу громадян у сфері наукової і науково-технічної діяльності, цілеспрямованої політики у забезпеченні використання досягнень вітчизняної та світової науки і техніки для задоволення соціальних, економічних, культурних та інших потреб. Тому при підготовці до семінарського заняття слід особливої уваги надати вивченню наступних питань: сутність технології та характерні особливості функціонування світового ринку технологій, суб'єкти та об'єкти ринку технологій, технологічний обмін, його розвиток та форми; процес регулювання науково – технічної діяльності в Україні; типи науково-технічних зон та принципи їх дії; міжнародна економічна діяльність України в умовах сучасного науково-технічного прогресу.

Семінарське заняття

1. Сутність ринку технологій та особливості його розвитку.
2. Форми передання технологій та основні канали їх обміну.
3. Регулювання науково – технічної діяльності в Україні.
4. Напрямки співробітництва України в сфері науково – технічної діяльності.
5. Суб'єкти, об'єкти та цілі державної політики України у науково – технічній діяльності.
6. Сутність та особливості розміщення науково – технічних зон в Україні.
7. Типи функціонування науково – технічних зон в Україні.

Тести для самоперевірки

1. Згідно Закону України "Про наукову та науково-технічну діяльність" суб'єктами наукової і науково-технічної діяльності є:
  - а) Вчені, наукові працівники, науково-педагогічні працівники, громадські організації у науковій та науково-технічній діяльності;
  - б) Технічна документація, знання, досвід;
  - в) Наукові установи, наукові організації, вищі навчальні заклади III-IV рівнів акредитації;
  - г) Устаткування, агрегати, інструменти, технологічні лінії;
  - д) Вірні відповіді а) та в).
  - е) Вірної відповіді немає.
2. Процес обміну технологіями за допомогою контрактів з іноземними партнерами – це:
  - а) Міжфірмовий канал обміну технологіями;
  - б) Міждержавний канал обміну технологіями;
  - в) Внутріфірмовий канал обміну технологіями;
  - г) Трансферт технологій;
  - д) Технологічний обмін;
  - е) Вірної відповіді немає.
3. До некомерційних форм міжнародного передання технологій в Україні відноситься:

- а) Купівлю-продаж технологій, прямі інвестиції, портфельні інвестиції;
  - б) Продаж ліцензій, інжиніринг, реінжиніринг, франчайзинг, консалтинг;
  - в) Науково-технічні публікації, навчальна література, довідники;
  - г) Спільне проведення досліджень і розробок, науково-виробнича кооперація;
  - д) Всі відповіді вірні;
  - е) Вірної відповіді немає.
4. Регулювання науково – технічної діяльності в Україні здійснюється:
- а) Законом України "Про наукову та науково-технічну діяльність";
  - б) Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність»;
  - в) Законом України «Про цінні папери та фондову біржу»;
  - г) Законом України «Про інвестиційну діяльність»;
  - д) Вірні відповіді а) та г);
  - е) Вірної відповіді немає.
5. Держава забезпечує бюджетне фінансування наукової та науково-технічної діяльності (крім видатків на оборону) у розмірі:
- а) Не менше 5% ВВП України;
  - б) Не більше 3,5% ВВП України;
  - в) Не менше 17 % ВВП України;
  - г) Не менше 1,7 % ВВП України;
  - д) Менше 5% ВВП України;
  - е) Вірної відповіді немає.
6. Міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво в Україні здійснюється через:
- а) Провадження спільних наукових досліджень, технічних і технологічних розробок;
  - б) Провадження досліджень та розробок за спільними координаційними угодами;

- в) Взаємний обмін науковою та науково-технічною інформацією;
  - г) Проведення міжнародних конференцій, конгресів, симпозіумів;
  - д) Всі відповіді вірні;
  - е) Вірної відповіді немає.
7. Суб'єкти наукової і науково-технічної діяльності в Україні можуть:
- а) Брати участь у виконанні міжнародних науково-технічних програм і проєктів;
  - б) Укладати угоди з іноземними організаціями і юридичними особами;
  - в) Укладати контракти з іноземними організаціями та юридичними особами;
  - г) Брати участь у діяльності іноземних та міжнародних наукових товариств;
  - д) Всі відповіді вірні;
  - е) Вірної відповіді немає.
8. Центри підтримки малого інноваційного підприємництва в Україні, в яких здійснюється впровадження нових форм організації праці та управління в масштабах галузі – це:
- а) Інноваційні центри;
  - б) Технологічні парки;
  - в) Технополіси;
  - г) Інноваційні технополіси;
  - д) Науково – технологічні парки;
  - е) Вірної відповіді немає.
9. Перші технопарки в Україні функціонують з:
- а) 1991 року;
  - б) 1995 року;
  - в) 1999 року;
  - г) 2000 року;
  - д) 2006 року;
  - е) Вірної відповіді немає.

10. Сприятливим інтелектуальним, кадровим і виробничим потенціалом для створення науково – технічних зон забезпеченні такі області України:

- а) Київ, Харків, Львів, Дніпро;
- б) Одеса, Львів, Черкаси, Полтава, Київ;
- в) Одеса, Львів, Кропивницький, Київ, Чернівці;
- г) Київ, Харків, Львів, Суми;
- д) Дніпро, Суми, Чернігів, Київ, Одеса;
- е) Вірної відповіді немає.

11. _____ високотехнологічні виробничі комплекси, в яких створені необхідні умови для впровадження новітніх наукових розробок у виробництво.

12. _____ канал обміну технологіями між структурами однієї корпорації, філіями й дочірніми підприємствами, які діють у різних країнах світу та в Україні.

13. _____ знання, які можна використовувати для виробництва товарів та послуг з економічних ресурсів, або наукові методи досягнення практичних цілей господарської діяльності

Самостійна робота

- 1. Науково-технічний потенціал України, його збереження і розвиток.
- 2. Науково-технічна та інформаційна політика в системі пріоритетів міжнародної економічної діяльності України.
- 3. Структура науково-технічного потенціалу України.

Література:

2; 5; 6; 11; 16; 19; 20; 26; 35; 37; 38; 46; 47; 51; 56.

Тема 7: Процеси трудової еміграції та імміграції в Україні

1. Регулювання міграційними процесами в Україні.
2. Місце України в міжнародних міграційних процесах.
3. Механізм отримання ліцензії на посередництво у працевлаштуванні на роботу за кордоном
4. Проблеми трудової міграції в Україні.

В умовах формування сучасної глобальної економічної системи посилюється взаємозалежність і взаємозв'язок між усіма країнами світу. Сучасні світові тенденції засвідчать, що проблеми міграції зростають, стаючи одним із найважливіших факторів глобальних змін.

Сьогодні у світі нараховується від 150 до 175 млн. осіб, які мешкають за межами країн свого походження (понад 3% населення світу), з них понад 65% - мігранти. Щороку ця цифра зростає в середньому на 3-5 млн. чол. За експертними оцінками зараз за кордоном працює 3-3,5 млн. громадян України. 2-3% із загальної чисельності трудових мігрантів працевлаштовуються за допомогою суб'єктів господарювання, які мають ліцензію з посередництва у працевлаштуванні на роботу за кордоном. Тому при підготовці до семінарського заняття слід особливої уваги надати вивченню наступних питань: особливості регулювання міграційної політики в Україні, мета та основні задачі міграційної політики, основні принципи державної міграційної політики, співробітництво України з МОП; місце України в міжнародних міграційних процесах; механізм отримання ліцензії на посередництво у працевлаштуванні на роботу за кордоном; проблеми трудової міграції в Україні: основні чинники та канали міграційних потоків, позитивні та негативні наслідки міграції.

Семінарське заняття

1. Принципи та задачі здійснення державної міграційної політики в Україні.

2. Основні напрямки діяльності державних органів влади щодо реалізації міграційної політики.
3. Співпраця між Україною та Міжнародною організацією праці.
4. Місце та участь України в міжнародних міграційних процесах.
5. Нормативно – правові акти регулювання діяльності з посередництва у працевлаштуванні на роботу за кордоном в Україні.
6. Нормативно – правова база регулювання трудової міграції в Україні.

Самостійна робота

1. Сутність і види міжнародної міграції робочої сили.
2. Регулювання міжнародних міграційних процесів.
3. Характерні особливості сучасної міжнародної міграції робочої сили.
4. Вплив світової фінансово-економічної кризи на міжнародні міграційні процеси.

Література:

2; 5; 6; 10; 12; 14; 20; 26; 37; 38; 45; 46; 51; 56.

Тема 8: Регулювання міжнародної економічної діяльності в Україні

1. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності
2. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності
3. Органи місцевого управління зовнішньоекономічною діяльністю
4. Система методів державного регулювання зовнішньої торгівлі.

Згідно закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» Україна самостійно формує систему та структуру державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тому державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності забезпечує захист економічних інтересів України та законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, створює рівні можливості для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності розвивати всі види підприємницької діяльності незалежно від форм власності та всі напрями використання доходів і здійснення інвестицій та забезпечує заохочення конкуренції та ліквідацію монополізму в сфері зовнішньоекономічної діяльності. Дотримання всіх законних та підзаконних актів щодо ефективного управління зовнішньоекономічною діяльністю забезпечується органами державного та місцевого управління, які мають свої компетенції та виконують відповідні функції. Тому при підготовці до семінарського заняття слід особливої уваги надати вивченню наступних питань: процес державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, цілі регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні, органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, їх функції та компетенції, органи місцевого управління зовнішньоекономічною діяльністю, методи державного регулювання зовнішньої торгівлі.

Тести для самоперевірки

1. Найвищим органом України, що здійснює державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності є:
  - а) Кабінет Міністрів України;
  - б) Президент;
  - в) Верховна Рада України;
  - г) Національний банк України;
  - д) Вірні відповіді б) та в);
  - е) Вірної відповіді немає.
2. До компетенції Кабінету Міністрів України щодо здійснення державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності відноситься:
  - а) Вживання заходів до здійснення зовнішньоекономічної політики України;

- б) Прийняття, зміна та скасування законів, що стосуються зовнішньоекономічної діяльності;
- в) Представлення інтересів України у відносинах з центральними банками інших держав;
- г) Проведення антидемпінгових, антисубсидійних та спеціальних розслідування;
- д) Вірні відповіді а) та в);
- е) Вірної відповіді немає.

3. Здійснює контроль за додержанням суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності законодавства про захист економічної конкуренції:

- а) Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі;
- б) Антимонопольний комітет України;
- в) Центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики;
- г) Національний банк України;
- д) Кабінет Міністрів України;
- е) Вірної відповіді немає.

4. Проводить переговори і укладає міжурядові договори України з питань зовнішньоекономічної діяльності:

- а) Верховна Рада України;
- б) Національний банк України;
- в) Державна митна служба України;
- г) Антимонопольний комітет України;
- д) Кабінет Міністрів України;
- е) Вірної відповіді немає.

5. До органів місцевого управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні належать:

- а) Місцеві Ради народних депутатів України та територіальні відділення органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України;
- б) Комісії з міжнародної торгівлі та місцеві Ради народних депутатів України;
- в) Митна служба України, комісії з міжнародної торгівлі та місцеві Ради народних депутатів України;

- г) Територіальні підрозділи органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України;
  - д) Орган виконавчої влади з питань економічної політики та місцеві Ради народних депутатів України;
  - е) Вірної відповіді немає.
6. Згідно Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» за ступенем втручання держави в регулювання зовнішньої торгівлі виділяють наступні види:
- а) Помірну політику та політику вільної торгівлі;
  - б) Протекціоністську, помірну політику та політику вільної торгівлі;
  - в) Протекціоністську політику і політику вільної торгівлі;
  - г) Ліберальну та демократичну політику;
  - д) Протекціоністську, помірну та демократичну політику;
  - е) Вірної відповіді немає.
7. Згідно Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» до методів здійснення зовнішньоекономічної політики відносяться:
- а) Економічні та адміністративні методи;
  - б) Імпортні та експортні методи;
  - в) Регулюючі та не регулюючі методи;
  - г) Методи податкового кредитування експортерам, гарантії, субсидії, звільнення від податків;
  - д) Методи добровільного обмеження експорту;
  - е) Вірної відповіді немає.
8. Відносно відкритим вважається торгівельний режим при відповідному середньому рівні мита і кількісних обмеженнях, які покриваються _____%_____.
9. Відносно відкритим вважається торгівельний режим при середньому рівні мита, що становить:
- а) Більше 20%;
  - б) Рівно 50%;
  - в) Менше 50%;
  - г) Менше 10%;
  - д) Більше 10%;

е) Вірної відповіді немає.

10. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні здійснюється:

а) Державою;

б) Недержавними органами управління економікою;

в) Суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності;

г) Вірні відповіді а) та в);

д) Всі відповіді вірні;

е) Вірної відповіді немає.

Самостійна робота

1. Міжнародно-правове регулювання певних видів міжнародної економічної діяльності.

2. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

3. Державні і міжнародні органи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

4. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Література:

2; 5; 6; 14; 15; 19; 20; 26; 37; 38; 45; 46; 51; 56.

Тема 9: Інтеграція України у світову економіку

1. Співробітництво у рамках Україна - СОТ

1.1. Заходи щодо адаптації української економіки до вимог СОТ

1.2. Сприяння експорту української продукції

2. Співробітництво між Україною та ЄС.

2.1. План дій Україна – ЄС.

2.2. Зона вільної торгівлі.

2.3. Розвиток торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва України з країнами ЄС.

3. Розвиток співробітництва Україна – СЕП.

Сучасний етап розвитку світової економіки визначається двома головними тенденціями, що характеризуються складним і

неоднозначним взаємозв'язком. З однієї сторони відзначається прискорення процесів економічної глобалізації, з іншого боку – активізація регіональної інтеграції. Ці тенденції не є новими для світової системи, однак в останні десятиліття розвиток регіональних інтеграційних процесів здобуває усе більше значення для окремих національних економік, формуючи нові принципи міжнародного поділу праці, спеціалізації і кооперації виробництва, стимулюючи лібералізацію руху товарів і факторів виробництва, впливаючи на міжнародні міграційні процеси. Тому при підготовці до семінарського заняття слід особливої уваги надати вивченню наступних питань: процес набуття членства Україною в СОТ, план заходів щодо адаптації української економіки до вимог СОТ, Головна мета плану заходів щодо адаптації української економіки до вимог СОТ, комплекс заходів згідно плану щодо адаптації української економіки до вимог СОТ, план першочергових заходів щодо виконання зобов'язань України в рамках членства у СОТ, поглиблення торговельно-економічного партнерства між Україною та країнами світу після набуття членства у СОТ, сільське господарство, як найважливіша складова переговорного процесу в рамках вступу України до СОТ, сприяння експорту української продукції з набуттям членства в СОТ; розвиток двосторонніх торговельних відносин між Україною та ЄС, політика України щодо торгівлі текстильною продукцією з ЄС, політика України щодо торгівлі промисловою продукцією з ЄС, приєднання України до Угоди про оцінку відповідності та прийнятності промислової продукції (АСАА), процес створення зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом, розвиток торговельно-економічного співробітництва України з країнами ЄС, процес інвестиційного співробітництва України з країнами ЄС, Розвиток співробітництва Україна – Єдиний економічний простір, переваги та недоліки участі України у ЄП.

Семінарське заняття

1. Заходи адаптації економіки України до вимог Світової організації торгівлі.

2. Розвиток співробітництва у рамках Україна – СОТ.
3. Співробітництво між Україною та ЄС.
4. Перспективи розвитку співробітництва між Україною та Європейським економічним простором.

Тести для самоперевірки

1.Перелік основних заходів, пов'язаних із вступом України в СОТ, було затверджено Указом Президента:

- а) 17 червня 2009 р.;
- б) 28 серпня 2008 р.;
- в) 17 грудня 2008 р.;
- г) 17 червня 2008 р.;
- д) вірної відповіді немає.

2.Основним чинником успішного виконання галузевих та державних цільових програм України з набуттям членства в СОТ є:

- а) науково – технологічний процес;
- б) надання консультацій країнами – учасницями СОТ;
- в) фінансове забезпечення;
- г) розробка стратегічних програм;
- д) вірні відповіді в) та г);

3.Закон України «Про ратифікацію протоколу щодо вступу України до СОТ» був схвалений Верховною Радою України:

- а) в травня 2008 року;
- б) в березні 2008 року;
- в) в лютому 2008 року;
- г) в червні 2008 року;
- д) вірної відповіді немає.

4.План заходів щодо адаптації економіки України до вимог СОТ був затверджений 30.10.2008р.:

- а) Верховною Радою;
- б) Кабінетом Міністрів;
- в) Міністерством закордонних справ;
- г) Міністерством економіки;
- д) Президентом;
- е) вірної відповіді немає.

5. Найважливішою складовою переговорного процесу в рамках вступу України до СОТ було:

- а) АПК;
- б) Іноземне інвестування;
- в) Промисловість;
- г) Вірні відповіді б) та в);
- д) Всі відповіді вірні.

6. Розвиток багатосторонніх та двосторонніх переговорів в Україні у рамках СОТ забезпечується:

- а) Указом Президента України;
- б) Постановою Кабінету Міністрів;
- в) Схваленням ЗУ Верховною Радою «Про делегацію України для участі в переговорах у рамках СОТ»;
- г) Розпорядженням Кабінету Міністрів;
- д) вірної відповіді немає.

7. Основним позитивним фактором, що вплинув на збільшення експорту промислової продукції після набуття членства в СОТ було:

- а) припинення ліцензування на експорт товарів;
- б) встановлення квот на експорт металопродукції;
- в) ембарго на імпорт металопродукції;
- г) припинення квотування експорту металопродукції;
- д) вірної відповіді немає.

8.3 набуттям членства в СОТ збільшення обсягів експорту сільськогосподарської продукції відбулося по:

- а) 7 товарних позиціях;
- б) 5 товарних позиціях;
- в) 10 товарних позиціях;
- г) 1 товарній позиції;
- д) вірної відповіді немає.

9. Головна мета Плану заходів щодо адаптації економіки України до _____ вимог _____ СОТ передбачає _____.

10. Обов'язковою умовою створення ефективного бізнес середовища з набуттям членства в СОТ є

---

11. З розвитком двосторонніх торгівельних відносин між Україною та ЄС, на період 2016 р. укладені та діють:

- а) 20 двосторонніх угод та 24 конвенції з країнами – членами ЄС;
- б) 10 двосторонніх угод та 20 конвенцій з країнами – членами ЄС;
- в) 24 двосторонні угоди та 20 конвенцій з країнами – членами ЄС;
- г) 14 двосторонніх угод та 24 конвенції з країнами – членами ЄС;
- д) Вірної відповіді немає.

12. Процес лібералізації торгівлі товарами (включаючи продукцію сільськогосподарського виробництва), послугами, вільний рух капіталу – це:

- а) всеохоплююча ЗВТ;
- б) поглиблена ЗВТ;
- в) інтеграційна ЗВТ;
- г) економічна ЗВТ;
- д) вірної відповіді немає.

13. Головними партнерами України в експорті та в імпорті товарів серед країн – членів ЄС є:

- а) Німеччина, Італія, Англія;
- б) Італія, Польща, Німеччина;
- в) Болгарія, Кіпр, Німеччина;
- г) Італія, Угорщина, Кіпр;
- д) Вірної відповіді немає.

14. Найбільшу частку товарної структури українського експорту до країн ЄС складають:

- а) чорні метали;
- б) електричні машини і устаткування;
- в) енергетичні матеріали, нафта та продукти її переробки;
- г) механічне обладнання;

д) вірні відповіді а) та г);

е) вірної відповіді немає.

15. Найбільшу питому вагу в загальному обсязі українського експорту послуг до країн ЄС складають:

а) ділові та професійні послуги;

б) фінансові послуги;

в) транспортні послуги;

г) технічні послуги;

д) вірної відповіді немає.

16. Головними країнами-інвесторами, на які припадає понад 80% загального обсягу інвестицій з ЄС, є:

а) Кіпр, Німеччина, Польща;

б) Англія, Франція, Німеччина;

в) Кіпр, Німеччина, Франція;

г) Нідерланди, Кіпр, Німеччина;

д) Вірної відповіді немає.

17. Країнами – членами Єдиного економічного простору є:

а) Україна, Росія, Польща, Білорусь;

б) Росія, Білорусь, Україна, Казахстан;

в) Україна, Румунія, Грузія, Росія;

г) Росія, Грузія, Україна, Казахстан;

д) Вірної відповіді немає.

18. Охарактеризувати переваги та недоліки участі України у Єдиному економічному Просторі.

Самостійна робота

1. Інтеграція національної економіки України у світове господарство.

2. Проблеми інтеграції України у світове господарство.

3. Стратегія інтеграції економіки України у світову господарську систему.

4. Інноваційно-інвестиційний розвиток України та її інтеграція у світовий економічний простір.

Література:

2; 5; 6; 10; 14; 20; 26; 37; 38; 46; 49; 51.

3. Орієнтовані питання для підготовки до екзамену з дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України»

1. Сутність та принципи міжнародної економічної діяльності України.
2. Класифікація об'єктів міжнародної економічної діяльності України.
3. Суб'єкти міжнародної економічної діяльності України.
4. Правові режими регулювання діяльності іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні.
5. Розвиток міжнародної економічної діяльності в системі відкритої економіки України.
6. Види операцій купівлі – продажу товарів у процесі міжнародної економічної діяльності.
7. Торгівельні компенсаційні операції в системі міжнародних економічних відносин.
8. Сутність та форми промислових компенсаційних операцій.
9. Регулювання експортно – імпорнтними операціями в міжнародній економічній діяльності України.
10. Нетарифні методи регулювання експортно – імпорнтних операцій в системі міжнародної економічної діяльності України.
11. Номенклатура та динаміка зовнішньої торгівлі товарів в Україні.
12. Сутність, види та класифікація міжнародної торгівлі послугами.
13. Основні компоненти системи міжнародної торгівлі послугами.
14. Тенденції розвитку ринку послуг в Україні.
15. Україна в системі транспортних послуг.
16. Перспективи розвитку туризму в Україні.
17. Лізингові операції в міжнародній економічній діяльності України.
18. Пряме інвестування в системі міжнародної економічної діяльності України.

19. Сутність портфельного інвестування в міжнародній економічній діяльності України та його класифікація.
20. Принципи формування інвестиційного портфелю цінних паперів в Україні.
21. Заходи стимулювання припливу іноземних інвестицій в Україну.
22. Етапи формування інвестиційного портфелю в Україні.
23. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні.
24. Оцінка інвестиційної діяльності України.
25. Сутність, особливості функціонування та суб'єкти валютно – фінансової системи України.
26. Сутність та функції валютного ринку України.
27. Класифікація структури валютного ринку.
28. Сутність та види валютних операцій в Україні.
29. Кредитний ринок України та його функції.
30. Особливості розвитку національного ринку цінних паперів в Україні.
31. Характеристика видів кредитування світового валютно – фінансового ринку.
32. Участь України в міжнародних валютно – фінансових організаціях.
33. Особливості функціонування банківської системи України.
34. Вдосконалення фінансового обслуговування банками зовнішньоекономічної діяльності України.
35. Сутність ринку технологій та особливості його розвитку.
36. Форми передання технологій та основні канали їх обміну.
37. Регулювання науково – технічної діяльності в Україні.
38. Напрямки співробітництва України в сфері науково – технічної діяльності.
39. Суб'єкти, об'єкти та цілі державної політики України у науково – технічній діяльності.
40. Сутність та особливості розміщення науково – технічних зон в Україні.
41. Типи функціонування науково – технічних зон в Україні.

42. Формування та функціонування наукових технологічних парків в Україні.
43. Міжнародна економічна діяльність України в умовах сучасного науково – технічного прогресу.
44. Стратегія та політика розвитку наукомістких технологій в Україні.
45. Нормативно – правова база регулювання трудової міграції в Україні.
46. Принципи та складові закону України «Про громадянство».
47. Принципи та задачі здійснення державної міграційної політики в Україні.
48. Основні напрямки діяльності державних органів влади щодо реалізації міграційної політики.
49. Співпраця між Україною та Міжнародною організацією праці.
50. Місце та участь України в міжнародних міграційних процесах.
51. Нормативно – правові акти регулювання діяльності з посередництва у працевлаштуванні на роботу за кордоном в Україні.
52. Опис документів, що необхідні для започаткування діяльності з посередництва у працевлаштуванні на роботу за кордоном в Україні.
53. Етапи оформлення ліцензії з посередництва у працевлаштуванні на роботу за кордоном в Україні.
54. Основні чинники, канали та причини трудової міграції в Україні.
55. Позитивні та негативні наслідки зовнішньої трудової міграції для України.
56. Державне регулювання міжнародної економічної діяльності України.
57. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України.
58. Найвищий орган державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України та його функції.

59. Органи місцевого управління зовнішньоекономічною діяльністю України та його властивості.
60. Система методів державного регулювання зовнішньої торгівлі в Україні.
61. Заходи адаптації економіки України до вимог Світової організації торгівлі.
62. Розвиток співробітництва у рамках Україна – СОТ.
63. Співробітництво між Україною та ЄС.
64. Перспективи розвитку співробітництва між Україною та Європейським економічним простором.

Приклад екзаменаційного білету

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Сутність та принципи міжнародної економічної діяльності України.
2. Нетарифні методи регулювання експортно – імпорتنих операцій в системі міжнародної економічної діяльності України.
3. Принципи формування інвестиційного портфелю цінних паперів в Україні.
4. Тести:

4. Методичні рекомендації до написання контрольних робіт для студентів заочної форми навчання

Контрольна робота являє собою самостійно виконане дослідження обраного питання, носить комплексний характер, і є підсумковим результатом теоретичних знань, проявом творчих аналітичних якостей студента.

Тема контрольної роботи обирається студентом з числа тих, які наведені у переліку. Для виконання контрольної роботи пропонується 25 тем, варіант контрольної роботи визначається на основі двох останніх цифр залікової книжки, якщо цифри більше ніж 25, то варіант визначається шляхом віднімання від двох останніх цифр залікової книжки $25 \cdot n$, де n — кількість повних 25 (наприклад: $68 - 2 \cdot 25 = 18$).

Обсяг контрольної роботи 10-12 сторінок формату А4 .

При виконанні контрольної роботи на комп'ютері текст потрібно набирати таким чином, щоб залишалися поля: від лівого краю тексту — 30 мм, від правого — 10 мм, від верхнього та нижнього краю до рядків тексту — 20 мм. Текст слід друкувати через 1,5 інтервали, 28-30 рядків на аркуші формату А4 (210x297 мм), використовуючи шрифт TimesNewRoman 14.

Контрольна робота має складатися з простого плану на 4-5 конкретно сформульованих питань, вступу, відповідей на питання з обраної теми, висновків та списку використаних літературних джерел.

У вступі (1-1,5 сторінки) необхідно обґрунтувати актуальність обраної теми. Основна частина контрольної роботи повинна відображати зміст обраної теми з підтвердженням теоретичних питань фактичними даними, які можуть бути зібрані за місцем роботи або запозичені з статистичних видань, також необхідно зробити оцінку поглядів українських та зарубіжних економістів з обраної теми. Обов'язково слід посилатися на джерела цитат, цифрового матеріалу чи оригінальних думок авторів. Висновки (1-1,5 сторінки) є загальним підсумком виконання контрольної роботи. Вони повинні виходити з результатів дослідження і в

стислій формі відображати зміст контрольної роботи, теоретичне і практичне значення проведеного дослідження. Їх рекомендується оформляти чітко, логічно виважено, не перевантажуючи цифровими даними й іншими другорядними матеріалами. Пропозиції і рекомендації наведені у висновках можуть мати як позитивну, так і негативну спрямованість. Висновки повинні відображати позицію автора з розглянутої проблеми. Наприкінці контрольної роботи наводиться список використаних літературних джерел в алфавітному порядку. Після захисту контрольної роботи студент допускається до складання іспиту.

5. Тематика контрольних робіт для студентів заочної форми навчання

1. Міжнародна економічна діяльність: сутність, суб'єкти та форми.
2. Сутність, види та форми міжнародної економічної діяльності України.
3. Суб'єкти міжнародної економічної діяльності, критерії їх класифікації.
4. Міжнародна економічна діяльність підприємств, її сутність, характеристика та форми.
5. Сутність та види транснаціональних компаній, основні характеристики їх діяльності.
6. Вільні економічні зони в системі міжнародної економічної діяльності: сутність та види.
7. Торгівля товарами в системі міжнародної економічної діяльності.
8. Геостратегічна специфіка національної участі в міжнародній торгівлі.
9. Участь України у діяльності міжнародних економічних організацій.
10. Міжнародне співробітництво у виробничих, науково-технічних сферах.
11. Спільне розв'язання економічними засобами глобальних проблем розвитку.
12. Інкотермс — інструмент міжнародної торгівлі. Класифікація умов Інкотермс.
13. Міжнародна торгівля послугами: критерії та українська специфіка.
14. Спільні підприємства як форма міжнародної господарської діяльності України.
15. Україна в процесах міжнародної міграції робочої сили.
16. Регулювання міжнародної економічної діяльності в Україні.
17. Науково-технічна та інформаційна політика в системі пріоритетів міжнародної економічної діяльності.

18. Технополіси в стратегії розвитку відкритої економіки.
19. Міжнародні економічні зв'язки в українській історії: ретроспектива та сучасність.
20. Специфіка процесів інтернаціоналізації України на сучасному етапі.
21. Сучасна національна геоекономічна модель: складові елементи та функціональні риси.
22. Торгово-коопераційні відносини та інтеграційний режим України з країнами СНД.
23. Європейський вектор зовнішньоекономічної діяльності: резерви співробітництва як фактор перспективної інтеграційної моделі.
24. Сировинні ресурси в міжнародній економічній діяльності України.
25. Екологічні обмеження зростання відкритої економіки в контексті сучасної глобалістики: українські реалії у світлі міжнародних проблем.

6. Список рекомендованої літератури до вивчення дисципліни

Базова

1. Абрамцова Т., Авер'янова Є., Богданов В., Василенко В., Діброва Н Зовнішньоекономічна діяльність: Консультації. Роз'яснення спеціалістів міністерств та відомств. Нормативна база. Первинна документація:Практ. керівництво - Д. : ТОВ "Баланс-Клуб", 2006. - 175с.
2. Багрова І. В. Міжнародна економічна діяльність України : навчальний посібник / Багрова І. В., Гетьман О. О., Власюк В. Є. / За ред. І. В. Багрової. — К. : Центр навчальної літератури, 2004. — 384 с.
3. Бочан І. О. Глобальна економіка / І. О. Бочан, І. Р. Михасюк. – Київ : Знання, 2007. – 403 с.
4. Васенко В. К. Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / В. К. Васенко. – К. : ЦНЛ, 2004. – 216 с.
5. Гладкий О.В. Менеджмент регіонального розвитку: навчальний посібник /О.В. Гладкий.-К.:Академвидав, 2013.-248с.
6. Горбач Л. М. Міжнародні економічні відносини : підручник / Л. М. Горбач, О. В. Плотніков. – К. : Кондор, 2005. – 266 с.
7. Гуріна Г.С., Луцький М.Г., Мостенська Т.Л., Новак В.О. Основи зовнішньоекономічної діяльності.- Підручник.- К.: Сузір'я, 2007.- 425с.
8. Дахно І. І. Світова економіка : навчальний посібник / І. І. Дахно. — К. : ЦНЛ, 2006. — 264 с.
9. Дунська А.Р. Зовнішньоекономічна діяльність: теорія і практика: навчальний посібник /А.Р. Дунська. -К.:Кондор-Видавництво, 2013.-688с.
10. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" № 959-ХІІ від 16 квітня 1991 року (остання редакція 11.08.2013)..
11. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : навчальний

- посібник / За ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової, І. Ю. Сіваченка. — [2-е вид., перероб. та доп.]. — К. : ЦНЛ, 2006. — 792 с.
12. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / За ред. І. І. Дахна. — К. : ЦНЛ, 2006. — 360 с.
  13. Зовнішньоекономічна діяльність: Навчальний посібник./ А.П.Рум'янцев, Н.С.Рум'янцева. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 296с.
  14. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник./ За ред. О.В.Шкурूपій. — К.: Центр учбової літератури, 2012.— 248с.
  15. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Навч. посіб. — Шкурूपій О. В., Гончаренко В. В. , Артеменко І. А. та ін. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 248 с.
  16. Зовнішньоекономічна політика України: європейський та російський вектор : монографія / За заг. ред. Мазаракі А. А. — К. : КНТЕУ, 2005. — 280 с.
  17. Зовнішньоекономічний менеджмент: Навчальний посібник /І.І.Дахно, Г.В.Бабіч, В.М.Барановська та ін. За ред.. І.І.Дахна. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 568с.
  18. Інноваційний розвиток промисловості України : навчальний посібник / За ред. Волкова О. І., Денисенка М. П. — Київ : КНТ, 2006. — 648 с.
  19. Карбау Роберт Міжнародна економіка / Роберт Карбау ; [пер. з англ. Р. Косодія]. — Суми : Козацький вал, 2004. — 652 с.
  20. Кириченко О. А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: навч. посібник. — [3-е вид., перероб. і доп.]. — К. : Знання-Прес, 2002. — 384 с.
  21. Ковбасюк Ю. Україна і міжнародні фінансові організації: Навч. по-сіб. до дисципліни "Державні фінанси і бюджетний процес" / Національна академія держ. управління при Президентові України. — К. :НАДУ, 2004. — 40с.
  22. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини. Навчальний посібник. - К.: Знання-прес. - 2003. - 406 с.

23. Козик В. В. Міжнародні економічні відносини : навч. посібник. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Н. Б. Даниленко. — [5-ге вид.]. — К. : Знання, 2004. — 406 с.
24. Коломацька С.П. Зовнішньоекономічна діяльність в Україні: Правове регулювання та гарантії здійснення: Навч. Посіб.. К.:Професіонал,2004. - 288с.
25. Кухарська Н.О. Міжнародна економічна діяльність України : навчальний посібник для вузів / Наталія Олександрівна Кухарська, С.К. Харічков . — Харків : Одиссей, 2007 . — 455 с.
26. Макуха С. М. Україна в міжнародних економічних відносинах в умовах глобалізації : монографія / Макуха С. М. — Х., 2003. — 352 с.
27. Міжнародна економіка : навч. посібник / [Козак Ю. Г., Лук'яненко Д. Г., Макогон Ю. В. та ін.]. — [вид. 2-ге, перероб. і доп.]. — К. : Центр навчальної літератури, 2004. — 672 с.
28. Міжнародна економіка : підручник / [А. П. Румянцев, Г. Н. Климко, В. В. Рокоча та ін.] ; За ред. А. П. Румянцева. — К. : Знання-Прес, 2003. — 447 с.
29. Міжнародна економіка : підручник / [Румянцев А. П., Климко Г. Н., Рокоча В. В. та ін.]. — [2-ге вид., випр. і доп.]. — К. : Знання, 2004. — 449 с.
30. Міжнародні економічні відносини: аналіз стану, реалії і проблеми : навч. посібник за ред. Г. А. Семенова, М. О. Панкова, А. Г. Семенова. — [вид. 2-ге, перероб. і доп.]. — К. : Центр навчальної літератури, 2006. — 232 с.
31. Міжнародні організації : навчальний посібник / За ред. Козака Ю.Г., Ковалевського В.В., Кутайні З. — [2-е вид., перероб. і доп.]. — К. : ЦНЛ, 2007. — 440 с.
32. Міжнародні організації : навчальний посібник / За ред. О. С. Кучика. — К. : Знання, 2005. — 497 с.
33. Музиченько А. С. Інвестиційна діяльність в Україні : навчальний посібник / Музиченько А. С. — К. : Кондор, 2005. — 406 с.

34. Новицький В. Є. Міжнародна економічна діяльність України: підручник / В. Є. Новицький. – К. : КНЕУ, 2003. – 948 с.
35. Озаріна О.В. Міжнародна економічна діяльність України: конспект лекцій. – ДонДУЕТ, 2004.-104 с.
36. Одягайло Б. М. Міжнародна економіка : навч. посібник / Б. М. Одягайло. – К. : Знання, 2005. – 397 с.
37. Основи митної справи в Україні : навчальний посібник / За ред. Пашка П. В. - К. : Знання, 2004. – 732 с.
38. Основи міжнародної торгівлі : навчальний посібник / За ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової та ін. — К. : Центр навчальної літератури, 2005. — 656 с.
39. Оспіщев В. І. Міжнародні фінанси : навчальний посібник / Оспіщев В. І., Близнюк О. П., Кривошей В. В. — К. : Знання, 2006. — 335 с.
40. Передрій О. С. Міжнародні економічні відносини : навчальний посібник / О. С. Передрій. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 274 с.
41. Петрашко Л. П. Міжнародні фінанси: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2003. — С. 38—47.
42. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні : навчальний посібник / За заг. ред. Мазаракі А. А. - К. : Книга, 2003. – 272 с.
43. Регіональна економіка: навчальний посібник / [І.В. Тараненко, О.В. Дашевська, С.С. Яременко та ін.]; за заг. ред. І.В. Тараненко.-К.:Кондор-Видавництво, 2013.-305с.
44. Сазонець І. Л. Інвестування: міжнародний аспект : навчальний посібник / Сазонець І. Л., Федорова В. А. — К. : ЦНЛ, 2007. — 272 с.
45. Світовий ринок товарів та послуг : підручник / За заг. ред. Мазаракі А. А. — Частина 1. — К. : КНТЕУ, 2005. — 319 с.
46. Світові інтеграційні процеси в умовах трансформації міжнародних систем: навчальний посібник/ М.А. Кулінич, Н.О. Татаренко, В.Г. Ціватий, Л.Д. Чекаленко та ін./ За концепцією та наук. ред. Л.Д. Чекаленко: – К.:

- Дипломатична академія України, 2013. – 628 с.
47. Світова організація торгівлі (СОТ) - правова та інституціональна основа світової торговельної системи.// Українська асоціація імпортерів та експортерів - <http://www.uaie.org/viewdoc.php?typeedit=s&idn=820>.
  48. Скібіцька Л. І., Жаворонкова Г.В., Туз О. І., Сівашенко Т. В. Управління інвестиціями та інноваціями. Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2010.
  49. Старостенко Г.Г. Національна економіка [Текст]: навч. посібник/ Г.Г.Старостенко, С.В.Онишко, Т.В.Поснова.- Київ: Ліра - К, 2012.- 429 с.
  50. Торгова Л.В., Хитра О.В. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навч.-метод. Посіб.. Львів.:Новий світ 2001, 2006. - 512с.
  51. Транснаціональні корпорації : навчальний посібник / За ред. С. О. Якубовського, Ю .Г. Козака, О. В. Савчука. — К. : ЦНЛ, 2006. — 488 с.
  52. Управління зовнішньоекономічною діяльністю : навч. посібник / Під заг. ред. А. І. Кредісова. — К. : ВІРА-Р, 2002. - 552 с.
  53. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку : монографія / За заг. ред. Лук'яненка Д. Г., Поручника А. М. : У 2 Т. — К. : КНЕУ, 2006. — 816 с., 592 с.
  54. Філіпенко А. С. Міжнародні торговельні зв'язки України: генезис і структура : навчальний посібник / А. С. Філіпенко. – К. : Знання України, 2008. – 226 с.
  55. Черевань В.П., Румянцева А.П., Романенко Л.Ф. Міжнародна економічна діяльність: Навчальний посібник - Київ: Видавничий дім "Слово", 2003.– 280 с.
  56. Школа І. М. Міжнародні економічні відносини: підручник / Школа І. М., Козменко В. М., Бабінська О. В. ; За ред. І. М. Школи. — [2-ге вид., перероб. і доповн.]. — Чернівці, Книги-ХХІ, 2007. — 544 с.

Допоміжна

1. Агеев Є.Я., Чепінога В.І. Зовнішньоекономічна діяльність: основи, маркетинг, менеджмент, облік, ефективність: Навч. Пос.: Харків, 2006. – 480 с.
2. Алексеева Т.І. Міжнародна торгівля: навч. посібник / Харківський національний економічний ун-т. - Х. : ХНЕУ, 2007. - 252с. : рис., табл.
3. Боднар І. Р. Міжнародна економіка : навч. посіб. для самот. вивчення курсу / І. Р. Боднар ; Укоопспілка, Львівська комерційна академія. - Л. : Видавництво Львівської комерційної академії, 2009. - 336 с.
4. Євроінтеграційний вибір України та проблеми макроекономіки [Текст] : XIV Міжнар. наук.-практ. конф. мол. вчених і студ.; 26 березня 2013 р. : Тези доповідей : До 20-річчя Дніпропетровського ун-ту ім. А. Нобеля / [орг.ком.: А.О. Задоя та ін.]. – Д. : ДУ ім. А. Нобеля, 2013. – 268 с.
5. Іларіонова, Н. М. Міжнародна економіка: навчальний посібник (для слухачів магістерської програми "Бізнес-адміністрування") / Університет економіки та права "КРОК". - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2011. - 128 с.
6. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник/ За ред. О.В. Шкурупій. – К.: Центр учб. літ-ри, 2012. – 247с.
7. Історія міжнародних відносин і зовнішньої політики. ХХ - початок ХХІ ст.: Навч. посіб. 2-ге вид., без змін / В.Ф. Салабай, І.Д. Дудко, М.В. Борисенко, М.П. Чуб.–К.:ХНЕУ, 2008. –368 с.
8. Козак Ю.Г., Логвінова Н.С., Сіваченко І.Ю. та ін. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник; 2-ге вид., перероб. та доп. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 792 с.
9. Мельник Т.М., Таран І.В. Збірник тестових завдань "Міжнародна економічна діяльність України" для спеціальності 030503 "Міжнародна економіка". - К.: КНТЕУ, 2011. - 78 с.

10. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник /за ред. А.А. Мазаракі.-К.:КНТЕУ, 2012.-824с.
11. Міжнародна економіка: Підручник/ В.В. Білоцерківець, О.О. Загородня, В.К. Лебедєва; За ред. А.О. Задой, В.М. Тарасевича. – К.: ЦУЛ, 2012. – 414с.
12. Міжнародні організації / За ред. Козака Ю.Г. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 672с.
13. Національна економіка [Текст] : навч. посіб. / [С.І. Архієреєв, О.О. Демьохіна, А.В. Непран та ін.]; за ред. С.І. Архієреєва та ін. – Х. : НТУ "ХПІ", 2013. – 336 с.
14. Організація інноваційної діяльності в економічному регіоні [Текст] / Г.І. Башнянин, О.Д. Вовчак, Т.І. Гордиський та ін. – Львів : Ліга-Прес, 2013. – 146 с.
15. Шевченко, О. О. Міжнародна економіка [Текст] : навч. посіб. / О. О. Шевченко. – Краматорськ : ДДМА, 2012. – 220 с.
16. Шматько В. Г. Екологія і організація природоохоронної діяльності : навчальний посібник / Шматько В. Г., Нікітін В. Г. — К. : КНТ, 2006. — 304 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://portal.rada.gov.ua/> - Офіційний портал Верховної Ради України
2. <http://www.kmu.gov.ua/control/> - Урядовий портал
3. <http://finance.ua/> - Фінансовий портал України
4. <http://www.golos.com.ua/> - Голос України - газета Верховної Ради України
5. <http://www.z.gov.ua> - Єдиний веб-ресурс звернень громадян
6. <http://www.ukrstat.gov.ua/> - Державна служба статистики України
7. <http://kontrakty.com.ua> – Інтернет-видання «Контракти»
8. <http://moneyblog.com.ua> – Фінансові новини України
9. <http://www.vlasnasprava.info> – Інтернет-видання «Власна справа»

Зміст

Вступ.....	3
1. Тематичний план вивчення дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України»	4
2. Зміст дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України» по темах.....	5
3. Орієнтовані питання для підготовки до екзамену з дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України»	28
4. Методичні рекомендації до написання контрольних робіт для студентів заочної форми навчання.....	30
5. Тематика контрольних робіт для студентів заочної форми навчання.....	31
6. Список рекомендованої літератури до вивчення дисципліни.....	33